

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Ing. G. W.**, zastoupený Mgr. Alešem Čápem, advokátem se sídlem Divadelní 1604/8, Jihlava, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor dopravy**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2005, č. j. JMK 24731/2005 OD Bo, ve věci přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2006, č. j. 57 Ca 50/2005 – 23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného pravomocného usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru dopravy (dále jen „žalovaný“), ze dne 16. 9. 2005, č. j. JMK 24731/2005 OD Bo. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Městského úřadu Hustopeče, odboru dopravy (dále jen „správní orgán“),

ze dne 9. 5. 2005, č. j. dop/2468/05/359 dop, kterým bylo zastaveno řízení vedené proti Č. K., bytem kpt. J. 1, M. n. M., jenž se měl dopustit přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu dle § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „zákon o přestupcích“), a to na základě § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, neboť spáchání skutku, o němž se vedlo řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno.

Napadeným usnesením krajský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), s tím, že byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Vyšel přitom z toho, že v plném rozsahu má postavení účastníka řízení pouze obviněný z přestupku, který se jako jediný může odvolat proti všem výrokům rozhodnutí (§ 81 odst. 1 zákona o přestupcích). Účastenství stěžovatele jako poškozeného, včetně jeho možnosti podat odvolání, bylo omezeno jen na nárok náhrady škody (§ 81 odst. 2 zákona o přestupcích). V případě předmětného přestupkového řízení však obviněnému Č. K. nebylo obvinění z přestupku prokázáno, a proto náhrada škody uplatněná stěžovatelem projednána nebyla. V důsledku toho proto stěžovatel nebyl oprávněn podat odvolání, jež bylo z tohoto důvodu žalovaným zamítnuto jako nepřípustné, a současně nebyl podle názoru krajského soudu ani aktivně legitimován k podání žaloby podle § 65 s. ř. s., neboť nebyl zkrácen na právech, která mu přísluší.

V kasační stížnosti uplatnil stěžovatel zákonný důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávnost právního posouzení dané věci přitom spatřuje v postupu krajského soudu, který pro absenci aktivní legitimace jeho žalobu odmítl namísto toho, aby přezkoumal správnost napadených správních rozhodnutí. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil zpět k dalšímu řízení.

Žalovaný se k předložené kasační stížnosti nevyjádřil.

Z obsahu předloženého správního spisu vyplynuly následující podstatné skutečnosti. Dne 8. 12. 2004 došlo k dopravní nehodě na silnici v katastru obce Šakvice u podniku Signum, při které bylo poškozeno vozidlo stěžovatele (Škoda Superb), řízené jeho ženou D. W., do něhož mělo narazit vozidlo Č. K. (Škoda Forman), řízené jmenovaným, který z místa dopravní nehody ujel. Dopravní nehoda byla řidičkou vozidla stěžovatele nahlášena Policii České republiky, dopravnímu inspektorátu Okresního ředitelství Břeclav, jenž danou věc posléze podle § 58 odst. 1 zákona o přestupcích oznámil k projednání správnímu orgánu. Na základě toho potom správní orgán na dne 27. 4. 2005 nařídil ústní jednání, na které předvolal jednak svědky, včetně stěžovatele jakožto poškozeného, a jednak Č. K., kterého označil za obviněného ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu dle § 22 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích tím, že porušením zvláštního zákona (č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění účinném v rozhodné době) způsobil dopravní nehodu, kterou je podle tohoto zákona povinen neprodleně nahlásit policistovi. Po provedeném ústním jednání a zhodnocení všech důkazů dospěl správní orgán v rozhodnutí ze dne 9. 5. 2005, č. j. dop/2468/05/359 dop, k závěru, že spáchání

skutku, o němž se řízení vede, nebylo obviněnému dostatečně prokázáno, a proto v souladu s § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích předmětné řízení zastavil. O náhradě škody uplatněné stěžovatelem ve výši 69 284 Kč nebylo rozhodnuto. Stěžovatel byl pro případ neuhrazení škody pojišťovnou nebo obviněným odkázán podle § 70 odst. 2 zákona o přestupcích na soud. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které bylo napadeným rozhodnutím žalovaného podle § 60 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění účinném v rozhodné době, zamítnuto jako nepřípustné, neboť stěžovatel se jako účastník přestupkového řízení v procesním postavení poškozeného mohl odvolat toliko ve věci náhrady škody, o které však správním orgánem nebylo rozhodnuto.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), zkoumal při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel spatřuje nezákonnost napadeného usnesení v tom, že ačkoliv po řádně podaném odvolání, brojil žalobou proti rozhodnutím správních orgánů obou stupňů, soud se jeho žalobou nezabýval a správnost rozhodnutí správních orgánů nepřezkoumal. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelem je tvrzen důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., i když v jeho podání je výslovně zmíněn toliko důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení, je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písm. e), vylučuje to důvody podle písm. a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení v každém případě i tehdy, byla-li v něm krajským či městským soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; bylo-li řízení u soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.; nebo je-li rozhodnutí soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je u kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského či městského soudu o odmítnutí návrhu (na zahájení řízení) nebo o zastavení řízení z povahy věci vyloučen, když se v obou těchto případech jedná sice o rozhodnutí, kterými se řízení před soudem končí, ovšem nikoli o rozhodnutí ve věci samé. Přitom toliko rozhodnutími soudu ve věci samé lze posuzovat vady řízení před správním orgánem, včetně nepřezkoumatelnosti jeho správního rozhodnutí, jak jsou definovány § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

S ohledem na tyto skutečnosti a při znalosti toho, že krajský soud napadeným usnesením žalobu stěžovatele odmítl, považoval Nejvyšší správní soud za rozhodný důvod kasační stížnosti uvedený pod ustanovením § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Otázkou, kterou bylo třeba při posouzení zákonnosti daného usnesení zvážit, bylo, zda účastník řízení o přestupku v procesním postavení poškozeného je osobou oprávněnou (aktivně legitimovanou) k podání žaloby proti rozhodnutí, kterým bylo dané přestupkové řízení zastaveno podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích. Samotným průběhem přestupkového řízení a případnou otázkou viny za spáchání přestupku či otázkami

týkajícími se náhrady škody se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť by tak činil nad rámec své zákonné role v souzené věci .

Podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.: „*nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením návrh odmítne, jestliže byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou.*“ Podle § 65 odst. 1 s. ř. s.: „*kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.*“

Podle § 70 odst. 2 zákona o přestupcích: „*jestliže škoda a její výše byla spolehlivě zjištěna a škoda nebyla dobrovolně nahrazena, uloží správní orgán pachateli přestupku povinnost ji nahradit; jinak odkáže poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody na soud nebo jiný příslušný orgán.*“ Podle § 72 písm. b) zákona o přestupcích je účastníkem řízení o přestupku: „*poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem.*“ Podle § 81 odst. 2 zákona o přestupcích: „*poškozený se může odvolat jen ve věci náhrady škody.*“

Řízení o přestupcích je svou povahou sankční správní řízení, v němž je posuzováno, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal a za jakých okolností, jakou sankci je třeba uložit pachateli přestupku za jeho protiprávní jednání. Toto posuzování má veřejnoprávní povahu, když stát zde (až na nečetné výjimky z úřední povinnosti) ve veřejném zájmu stíhá jednání naplňující znaky skutkových podstat přestupků. Účastníkem řízení o přestupcích je tak především obviněný z přestupku. Dále jím však může být (mimo jiné) také poškozený, jenž ovšem musí nejprve vznést nárok na náhradu škody vůči obviněnému. Vztah mezi poškozeným a obviněným z přestupku je přitom z povahy věci vztahem soukromoprávním, neboť jeho předmětem je výlučně majetkoprávní nárok, o němž může být rozhodnuto pouze v případě, že v přestupkovém řízení bude vysloveno, že obviněný z přestupku přestupek spáchal, tj. že je pachatelem přestupku. Proto také, pokud je účastníkem přestupkového řízení poškozený, musí podle § 77 zákona o přestupcích výrok rozhodnutí, kterým je obviněný z přestupku uznán vinným, obsahovat též rozhodnutí o nároku na náhradu škody.

Posuzování viny a trestu obviněného z přestupku se však nachází mimo sféru ovlivnitelnou procesní aktivitou poškozeného jako účastníka řízení, neboť toto je – jak již bylo řečeno – svěřeno výlučně do rukou státu, který naplňuje veřejný zájem na stíhání jednání naplňující znaky skutkových podstat přestupků. Poškozený tedy nemá subjektivní veřejné právo na to, aby byla správním orgánem vyslovena vina obviněného z přestupku, a tudíž nemůže být dotčen na svých právech tím, když takové rozhodnutí není správním orgánem vydáno, resp. je vydáno rozhodnutí jiné, v daném případě rozhodnutí o zastavení řízení. Tímto rozhodnutím totiž není poškozený žádným způsobem zkrácen na svém právu domáhat se cestou občanskoprávní žaloby náhrady škody vůči pojišťovně či přímo vůči tomu, kdo byl v původním řízení obviněn z přestupku a v občanském soudním řízení pak navrhopat důkazy k prokázání svého tvrzení, že uvedená osoba za způsobenou škodu skutečně odpovídá. Pokud přestupkové řízení neskončilo rozhodnutím o tom, že byl spáchán přestupek

a kdo jej spáchal, soud v občanském soudním řízení není výsledkem takového přestupkového řízení vázán (§ 135 odst. 1 o. s. ř. a contrario). Poškozený, který uplatňuje nárok na náhradu způsobené škody prostřednictvím pojištění obviněného, tak může mít nanejvýš zájem na tom, aby byla správním orgánem vyslovena vina obviněného, tzv. zájemník je však účastníkem řízení pouze tam, kde mu zákon takové postavení přiznává, srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 2 As 73/2006 – 53, publikovaný pod č. 1393/2007 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Ustanovení § 72 písm. b) zákona o přestupcích nezakládá univerzální účastenství poškozeného v řízení o přestupku, nýbrž účastenství toliko v rozsahu, v jakém se projednává jeho nárok. Poškozený tak nemá jako účastník řízení možnost zasahovat do posuzování otázek viny a sankce, nýbrž pouze do otázky náhrady majetkové škody v užším slova smyslu, tj. do toho, zda správní orgán rozhodující ve věci přestupku na základě závěru o vině obviněného z přestupku správně posoudil otázky přímo související s náhradou škody, zejména kauzalitu mezi jednáním pachatele přestupku a majetkovou újmu poškozeného, zavinění pachatele přestupku a výši škody. Toto omezené účastenství poškozeného v řízení o přestupku je potom reflektováno v ustanovení § 81 odst. 2 zákona o přestupcích, které možnost podat odvolání zužuje a dává ji poškozenému jen ve věci náhrady škody.

Z takto vymezeného rozsahu procesních oprávnění poškozeného ve správním řízení o přestupku přitom vyplývá i rozsah jeho žalobní legitimace v soudním řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí ve věci přestupku podle § 65 a násl. s. ř. s. Právní sféra poškozeného je tímto správním rozhodnutím dotčena toliko přiznáním či nepřiznáním nároku na náhradu škody, případně rozsahem tohoto nároku, nikoli však v tom ohledu, zda vstupní podmínka případného přiznání nároku, tedy posouzení viny obviněného z přestupku, byla či nebyla správně posouzena. Poškozený proto může podat žalobu pouze proti výroku správního orgánu o náhradě škody, nikoli proti výroku týkajícímu se posuzování viny obviněného z přestupku či sankce za přestupek uložené. Je tedy nepochybné, že předmětem soudního přezkumu iniciovaného stěžovatelem nemohlo být rozhodnutí správního orgánu o zastavení přestupkového řízení, neboť jeho výrok je (byť implicitně) výrokem o vině, přesněji řečeno výrokem, z něhož plyne, že vina obviněného nebyla v přestupkovém řízení shledána – v dané věci proto, že obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku, o němž se vedlo řízení, prokázáno [§ 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích], srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2007, č. j. 2 As 46/2006 – 100, publikovaný na www.nssoud.cz.

Stěžovatel mohl vést spor o právo s tím, koho má za škůdce na svém majetku cestou občanskoprávního řízení (viz výše); ostatně v tomto smyslu byl také poučen v rozhodnutí správního orgánu, který konstatoval následující: *„Vzhledem k tomu, že obviněnému nebylo obvinění z přestupku dle § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, jednoznačně prokázáno, nelze rozhodnout o náhradě škody uplatněné poškozeným Ing. G. W. Poškozený Ing. G. W., bytem D. č. 506, Š., se přihlásil s nárokem škody ve výši 69 284,- Kč. V případě neuhrazení škody pojišťovnou nebo obviněným, odkazuje se poškozený dle § 70 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, na soud.“* Pokud tak ovšem stěžovatel neučinil a namísto toho proti rozhodnutí

správního orgánu podal odvolání a posléze žalobu napadající jak rozhodnutí odvolacího orgánu, tak rozhodnutí správního orgánu, bylo na místě odmítnutí této žaloby podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tak, jako to v napadeném usnesení učinil krajský soud.

S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a odvolacímu orgánu náklady řízení nevznikly. Soud proto rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2008

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu